

บทที่ 2

ภาพรวมของ C++

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ นักศึกษาทราบถึงองค์ประกอบของภาษา C++
2. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถประกาศตัวแปรและกำหนดค่าคงที่ได้
3. เพื่อให้ นักศึกษาทราบชนิดข้อมูลประเภทต่างๆ
4. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาโปรแกรมทางคณิตศาสตร์ได้
5. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถประมวลผลและทราบถึงข้อผิดพลาดในการเขียนโปรแกรม

สำหรับบทนี้จะอธิบายถึงภาพรวมของภาษา C++ ซึ่งเป็นภาษาระดับสูงที่พัฒนาขึ้นในกลางปี ค.ศ. 1980 โดย Bjarne Stroustrup โดย AT&T's Bell Laboratories ภาษานี้นิยมนำไปใช้ในการแก้ปัญหาเพราะเป็นภาษาที่สนับสนุนการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ และรวบรวมจุดเด่นต่างๆในการเขียนโปรแกรมไว้มากมาย มารู้จักภาษานี้กันดีกว่า

2.1 องค์ประกอบของภาษา C++

ภาษา C++ เป็นภาษาที่ประกอบด้วยคำภาษาอังกฤษและอักขระต่างๆ ที่ประกอบกันเป็นประโยคหรือคำสั่ง ที่สั่งให้เครื่องคอมพิวเตอร์ปฏิบัติตามได้ จากตัวอย่างที่ 2.1 เป็นการแปลงระยะทางไมล์เป็นกิโลเมตรนั้น สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

ตัวอย่างที่ 2.1 การแปลงระยะทางไมล์เป็นกิโลเมตร

```
//miles.cpp
//Converts distance in miles to kilometers.
#include <iostream>
using namespace std;
int main() //start of main function
{
    const float KM_PER_MILE=1.609 //1.609 km in a mile
    float miles, //input : distance in miles
          kms; //output: distance in kilometers

    //Get the distance in miles.
    cout << "Enter the distance to miles: ";
    cin >> miles;

    // Convert the distance to kilometers.
    kms = KM_PER_MILE * miles;
```

```

// Display the distance to kilometers.
cout << " The distance in kilometers is " << kms << endl;
return 0;
}

```

คำอธิบาย(Comments)

สองบรรทัดแรกของโปรแกรมตัวอย่างที่ 2.1 ซึ่งขึ้นต้นด้วย // เป็นคำอธิบายโปรแกรม ซึ่งเป็นข้อความที่โปรแกรมเมอร์ใช้เป็นเอกสารภายในโปรแกรมโดยอธิบายความหมายของตัวแปรและการปฏิบัติงานในโปรแกรม เพื่อช่วยให้โปรแกรมเมอร์เข้าใจและสามารถแก้ไขคำสั่งเมื่อเกิดข้อผิดพลาดได้ง่ายขึ้น คำอธิบายนี้เป็นข้อความไม่ใช่คำสั่งของโปรแกรมภาษาจึงไม่ถูกแปลเป็นภาษาเครื่องแต่อย่างใด

Comment	
รูปแบบ:	// comment /* comment */
ตัวอย่าง:	// miles.cpp /* Converts distance in miles to kilometers.*/
ความหมาย :	โดย // เป็นจุดเริ่มต้นของคำอธิบายในกรณีที่มีคำอธิบายเพียงบรรทัดเดียว โดยอาจใช้ /* เป็นจุดเริ่มต้น และ */ เป็นจุดสิ้นสุดก็ได้ ในกรณีที่มีคำอธิบายหลายบรรทัด

Compiler Directive #include

จากตัวอย่างที่ 2.1 #include <iostream> เป็นคำสั่งที่ปฏิบัติการก่อนการแปลโปรแกรม ซึ่งทำหน้าที่ในการนำฟังก์ชันต่างๆจากคลาส iostream แทรกเข้าไปในโปรแกรม โดยฟังก์ชันต่างๆ

เหล่านี้เกี่ยวข้องกับการอ่านข้อมูลจากแป้นพิมพ์ การแสดงผลทางจอภาพ โดยในโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นส่วนมากมีการเรียกใช้ฟังก์ชันต่างๆเหล่านี้ ภาษา C++ ได้เตรียม standard library ต่างๆนอกเหนือจากคลาส iostream อีกมากมายและผ่านการทดสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว โปรแกรมเมอร์สามารถเรียกใช้ได้เพียงแต่ทำการ #include และตามด้วยชื่อคลาสที่ต้องการใช้เท่านั้น ทำให้เขียนโปรแกรมสั้นลงและประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการพัฒนาอีกด้วย

Compiler Directive #include

รูปแบบ: #include <filename>

ตัวอย่าง: #include <iostream>

ความหมาย : ก่อนการแปล บรรทัดนี้จะถูกแทนที่ด้วย standard library filename โดยทั่วไปคำสั่งนี้จะอยู่ต้นโปรแกรม และต้องกำหนดก่อนการเรียกใช้ฟังก์ชันภายในคลาสนั้น

หมายเหตุ : คำสั่ง compiler directive จะไม่จบด้วยเครื่องหมาย ;

Namespace std

จากตัวอย่างที่ 2.1 คำสั่ง using namespace std; เป็นการกำหนดการใช้ขอบเขต (object) ในส่วนพิเศษที่เรียกว่า namespace std(short for standard) โดยคำสั่งนี้จะต้องมีการกำหนดเมื่อโปรแกรมเมอร์มีการเรียกใช้ C++ standard library

using namespace

รูปแบบ: `using namespace region ;`

ตัวอย่าง: `using namespace std;`

ความหมาย : เป็นคำสั่งที่แสดงว่าโปรแกรมมีการใช้อุปกรณ์ที่กำหนดใน namespace ที่ระบุโดย region โดยทั่วไปบรรทัดนี้จะตามจากบรรทัดที่ #include เสมอ

Function main

ในตัวอย่างที่ 2.1 `int main() //start of main function`

ภาษา C++ ทุกโปรแกรมต้องมีฟังก์ชัน main ฟังก์ชันนี้เป็นจุดเริ่มต้นในการปฏิบัติงานของโปรแกรม คำว่า int เป็นคำเฉพาะที่บ่งบอกว่าฟังก์ชัน main นี้ต้องมีการส่งผ่านค่าจำนวนเต็มกลับไปให้ระบบปฏิบัติงานเมื่อการดำเนินงานต่างๆภายในฟังก์ชันที่อยู่ภายใต้เครื่องหมาย ( ) เสร็จสิ้นแล้ว และคำว่า main ต้องตามด้วยเครื่องหมาย () เสมอ สำหรับ // เป็นคำอธิบายเพื่อให้เข้าใจความหมายของคำสั่งได้ชัดเจนขึ้น

การประกาศตัวแปร(Declaration Statements)

ในส่วนของ function body สามารถแบ่งคำสั่งได้เป็น 2 ชนิดคือ declaration statement และ executable statement สำหรับ declaration statement เป็นคำสั่งในการประกาศตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในฟังก์ชันให้กับคอมพิวเตอร์ได้รับรู้

```
const float KM_PER_MILE=1.609           //1.609 km in a mile
float miles,                             //input : distance in miles
      kms;                                //output: distance in kilometers
```

ในฟังก์ชันนี้มีตัวแปรทั้งหมด 3 ตัวได้แก่ KM_PER_MILE, miles และ kms โดย KM_PER_MILES เป็นตัวแปรที่เก็บค่าคงที่มีค่าเท่ากับ 1.609 สำหรับ miles และ kms เป็นตัวแปรที่เก็บค่าจำนวนจริงใดๆในการปฏิบัติงานโปรแกรม

main Function definition	
รูปแบบ:	<pre>int main() { function body }</pre>
ตัวอย่าง:	<pre>int main() { cout << "Enjoy C++ " << endl; return 0; }</pre>
ความหมาย :	เป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติงาน โดยกระทำงานตามคำสั่งในเครื่องหมาย {} และต้องมีคำสั่ง return 0 เพื่อส่งค่ากลับไปให้ระบบปฏิบัติการเมื่อการปฏิบัติการสิ้นสุดลง

คำสั่งประมวลผล(Executable Statement)

เป็นคำสั่งในการประมวลผลโปรแกรม

```
//Get the distance in miles.
```

```
cout << "Enter the distance to miles: ";
```

เป็นคำสั่งในการแสดงข้อความในเครื่องหมาย " " ออกทางจอภาพ

```
cin >> miles;
```

เป็นคำสั่งที่รอรับค่าจำนวนจริงจากผู้ใช้งานแบบพิมพ์ ซึ่งค่าที่ป้อนคือระยะทางไมล์ใดๆที่ต้องการแปลงเป็นกิโลเมตร ดังนี้

```
Enter the distance to miles: 10.0
```

ในที่นี้ผู้ใช้เห็นข้อความปรากฏ จะมี prompt กระหิวรอให้ผู้ป้อนข้อมูล ผู้ใช้ป้อน 10.0 และ กด Enter การทำงานของฟังก์ชัน main จะกระทำในคำสั่งถัดไป

```
// Convert the distance to kilometers.
```

```
kms = KM_PER_MILE * miles;
```

คำสั่งนี้เป็นการคำนวณเพื่อแปลงค่าที่ผู้ใช้ป้อน โดยนำค่า 10.0 * 16.09 นำผลลัพธ์เก็บในตัวแปร kms โดย 10.0 เป็นค่าที่ผู้ใช้ป้อนเก็บในตัวแปร miles ส่วน 16.09 เป็นค่าที่เก็บในตัวแปร KM_PER_MILE ซึ่งกำหนดไว้ตั้งแต่ตอนต้น

```
// Display the distance to kilometers.
```

```
cout << "The distance in kilometers is " << kms << endl;
```

คำสั่งนี้เป็นคำสั่งในการแสดงผลออกมาทางจอภาพ โดยมีการพิมพ์ข้อความในเครื่องหมาย " " ออกทางจอภาพตามด้วย ค่าของข้อมูลที่เก็บในตัวแปร kms ดังนี้

```
The distance in kilometers is 16.09
```

ท้ายสุดคำสั่ง

```
return 0;
```

เป็นคำสั่งในการส่งค่า 0 กลับไปให้กับระบบปฏิบัติการ เป็นจุดสิ้นสุดการปฏิบัติการของฟังก์ชัน

2.2 คำเฉพาะ(Reserved Word) และ ชื่อ(Identifiers)

คำต่างๆที่ใช้ในโปรแกรมแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือคำเฉพาะและคำที่ใช้กำหนดขึ้นมาใหม่เพื่อใช้งาน ในคำสั่งหนึ่งของภาษา C++ จะประกอบด้วยคำทั้งสองชนิดนี้ปะปนกัน เรามารู้จักคำทั้งสองชนิดกันดีกว่า

คำเฉพาะ (Reserved Words)

เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า keyword เป็นคำสงวนไว้ไม่ให้โปรแกรมเมอร์ไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น ๆ เนื่องจากมีความหมายใช้งานเฉพาะในภาษา C++ ประกอบด้วยคำต่างๆดังนี้

and	default	inline	pre_cast	typename
and_eq	delete	int	return	union
asm	do	long	short	unsigned
auto	double	mutable	signed	using
bitand	dynamic_cast	namespace	sizeof	virtual
bitor	else	new	static	void
bool	enum	not	static_cast	volatile
break	explicit	not_eq	struct	wchar_t
case	export	operator	switch	while
catch	extern	or	template	xor
char	false	or_eq	this	xor_eq
class	float	private	throw	
compl	for	protected	true	
const	friend	public	try	
const_cast	goto	register	typedef	
continue	if	reinter	typeid	

จากตัวอย่างที่ 2.1 มีคำเฉพาะดังนี้ const , float , include , int , namespace , return ,using

ชื่อ(Identifiers)

คำสั่งต่างๆในภาษา C++ ประกอบด้วยคำต่างๆซึ่งอาจเป็นคำเฉพาะ หรือคำที่โปรแกรมเมอร์กำหนดขึ้นใหม่อาจเป็นเป็นคำที่ใช้แทนชื่อตัวแปร ชื่อค่าคงที่ ชื่อออปเจก ชื่อฟังก์ชัน หรืออื่นๆ

โดยทั่วไปแล้วการตั้งชื่อควรให้สื่อความหมายเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และการตั้งชื่อต้องมีกฎเกณฑ์ตามหลักของไวยากรณ์ภาษาดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษ หรือเครื่องหมาย underscore (ขีดล่าง) ภาษา C++ ถือว่าอักษรภาษาอังกฤษตัวเล็กกับตัวใหญ่เป็นคนละตัวกัน เช่น Rate , rate , RATE เป็นต้น
2. ตัวต่อไปอาจเป็นตัวเลข ตัวอักษร หรือ ขีดล่างก็ได้ เช่น Letter1 , letter1 , Letter_1
3. ห้ามใช้คำเฉพาะ เป็นชื่อที่แทนความหมายอื่นใด

ตัวอย่างการตั้งชื่อที่ถูกต้อง

inches	cent	centperInch	hello	cent_per_inch
A	_A	_12	aA	Power_A

ตัวอย่างการตั้งชื่อที่ไม่ถูกต้อง

1Letters	เริ่มต้นด้วยตัวเลขไม่ถูกต้อง
float	คำเฉพาะ
const	คำเฉพาะ
two*four	ไม่อนุญาตให้ใช้ *
joe's	ไม่อนุญาตให้ใช้ '
two-dimensional	ไม่อนุญาตให้ใช้ -

2.3 ชนิดของข้อมูล(Data Types)

Data Types

ชนิดของข้อมูลที่ใช้ในโปรแกรมถูกแทนด้วยเซตหรือกลุ่มของค่าที่สามารถปฏิบัติการได้ สำหรับภาษา C++ ได้กำหนดข้อมูลไว้ใน standard library ให้ 4 กลุ่มได้แก่

1. Integers : เลขจำนวนเต็ม เป็นเลขที่ไม่มีเศษ เช่น 5 , -52 , 343222 โดยชนิดข้อมูลที่แทนเลขจำนวนเต็มได้แก่ short , int , long
2. Real numbers: เลขทศนิยม เช่น 2.5 , -0.00034 , 3.66666666 , 5.0 เป็นต้น ชนิดข้อมูลที่แทนเลขทศนิยมได้แก่ float , double , long double
3. Boolean : เป็นข้อมูลที่มีค่า true หรือ false ซึ่งเป็นค่าที่ได้จากการเปรียบเทียบด้วยคำสั่งเงื่อนไข ชนิดข้อมูลที่แทนค่าบูลีน คือ ข้อมูลชนิด bool
4. Character : เป็นข้อมูลที่เก็บอักขระ 1 ตัวอักษรซึ่งอาจเป็นอักขระที่เป็นตัวเลข ตัวอักษรภาษาอังกฤษ หรืออักขระพิเศษ ก็ได้ ข้อมูลชนิดนี้ได้แก่ char

ข้อมูลชนิด int

เลขจำนวนเต็มทางคณิตศาสตร์แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือเลขจำนวนเต็มบวก เลขจำนวนเต็มลบ และเลขจำนวนเต็มศูนย์ โปรแกรมเมอร์สามารถกำหนดชนิดข้อมูลเป็นเลขจำนวนเต็มได้ 3 ชนิดคือ short ; int และ long ขึ้นอยู่กับค่าของข้อมูลที่ใช้ในโปรแกรมโดยข้อมูลแต่ละชนิดมีขอบเขตของข้อมูลแตกต่างกัน โดยทั่วไปนิยามกำหนดชนิดข้อมูลจำนวนเต็มเป็น int ซึ่งค่าของข้อมูลที่สามารถปฏิบัติการในโปรแกรมได้อยู่ในช่วง -32768 ถึง 32767 ถ้าข้อมูลมีค่ามากกว่านี้หรือน้อยกว่านี้สามารถใช้ข้อมูลชนิด long หรือ short แทน โดยขอบเขตของการทำงานกับข้อมูลจำนวนเต็มนั้น C++ ได้กำหนดค่าคงที่เพื่อแทนค่าที่น้อยที่สุดและค่าที่มากที่สุดของชนิดข้อมูลจำนวนเต็มชนิดต่างๆไว้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

```
cout << INT_MIN << " though " << INT_MAX << endl ;
```

เป็นการพิมพ์ช่วงของค่าจำนวนเต็มที่สามารถใช้งานได้เป็นชนิดข้อมูล int โดยทั่วไปเลขจำนวนเต็มในภาษา C++ ใช้สำหรับการอ่านข้อมูลทางแป้นพิมพ์ การพิมพ์ผลทางจอภาพ และการคำนวณทางคณิตศาสตร์ ซึ่งผลลัพธ์เป็นเลขจำนวนเต็ม

ข้อมูลชนิด float

เลขทศนิยม ประกอบด้วยเลขจำนวนเต็มและเศษที่แยกกันด้วยจุดทศนิยม ภาษา C++ มีชนิดข้อมูลในกลุ่มนี้ 3 ชนิดได้แก่ float , double , long double ซึ่งมีขอบเขตของข้อมูลแตกต่างกัน

ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ใช้ในโปรแกรม การแทนค่าของจำนวนจริงในภาษา C++ นั้น ค่า 123000.0 แทนด้วย scientific notation ได้ดังนี้ 1.23e5 หรือ 1.23e+5 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.23×10^5 นั้นเอง

ถ้าสัมประสิทธิ์มีค่าเป็นจำนวนลบ จุดทศนิยมจะเลื่อนไปทางซ้าย อาทิเช่น 0.34e-4 มีค่าเท่ากับ 0.00034 เป็นต้น

ตัวอย่าง เลขจำนวนจริงที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง

ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง
3.14259	-15e-0.3 (สัมประสิทธิ์ 0.3 ผิด)
0.0005	12.5e.3 (สัมประสิทธิ์ .3 ผิด)
.12345	.123E3 (ค่า E ต้องเป็นตัวเล็กเท่านั้น)
12345.0	e32 (ผิดต้องเริ่มต้นด้วยค่าตัวเลข)
16	a34e03 (ผิดต้องเริ่มต้นด้วยค่าตัวเลข)
15.0e-04 (ค่าคือ 0.0015)	
2.345e2 (ค่าคือ 234.5)	
1.15e-3 (ค่าคือ 0.00115)	
12e+5 (ค่าคือ 1200000.0)	

ข้อมูลชนิด bool

เป็นชนิดของข้อมูลที่ประกอบด้วยค่าจริง(true) และค่าเท็จ(false) ซึ่งใช้แทนค่าที่ได้จากการเปรียบเทียบจากเงื่อนไขต่างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจในโปรแกรม

ข้อมูลชนิด char

เป็นชนิดข้อมูลที่แทนอักขระ 1 ตัว ซึ่งอาจเป็นอักขระที่เป็นตัวเลข อักขระที่เป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษ หรืออักขระพิเศษ อย่างเช่น 'A' 'z' "' " '' เป็นต้น อักขระที่เป็น literal ต้องอยู่ภายในเครื่องหมาย ' ' (single quotes) อักขระแต่ละตัวจะถูกเก็บในหน่วยความจำกิน

เนื้อที่ 1 ไบท์ นอกจากนี้มีกลุ่มของอักขระพิเศษที่เรียกว่า escape sequence ที่ใช้สำหรับ
ควบคุม ข้อความเพื่อให้ปรากฏบนจอภาพที่ต้องการ ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลชนิด char ดังนี้

Escape Sequence

Escape Sequence	ความหมาย
'\n'	linefeed
'\b'	backspace
'\r'	carriage return
'\t'	tab
'\"'	double quote
'\''	single quote
'\f'	form feed
'\\'	backslash

String Class

เป็นคลาสที่ภาษา C++ เตรียมไว้ให้กับโปรแกรมเมอร์สำหรับการใช้ข้อมูลที่เป็นข้อความ โดย
ข้อความคือการนำอักขระมาเรียงต่อกันเป็นกลุ่มคำ อาทิเช่น "A" "1234" "Enter the
distance in miles " เป็นต้น ผู้ใช้สามารถอ่าน บันทึก เปรียบเทียบ รวม หรือค้นหา ข้อความ
ต่างๆในการปฏิบัติงานได้ โดยต้องมีคำสั่ง #include <string> ในโปรแกรมก่อนใช้งาน

การประกาศตัวแปร(Declarations)

จุดประสงค์ที่มีชนิดของข้อมูลแตกต่างกัน เพื่อเป็นการบอกให้ตัวแปลภาษาได้ทราบถึงการ
ปฏิบัติการและแทนค่าต่างๆในหน่วยความจำได้อย่างถูกต้อง เมื่อผู้ใช้มีการใช้การปฏิบัติการที่
ไม่ถูกต้องเช่นนำค่าที่เป็นเลขทศนิยม ไปเก็บในตัวแปลที่เป็นเลขจำนวนเต็ม ตัวแปลภาษาจะมี
ข่าวสารความผิดพลาด(error message) แจ้งให้กับโปรแกรมเมอร์ได้ทราบ ซึ่งเป็นการป้องกัน
ความผิดพลาดในการกระทำการปฏิบัติการที่ไม่ถูกต้อง เราสามารถกำหนดหน่วยความจำที่มี
อยู่ให้สามารถเก็บข้อมูล หรือผลลัพธ์จากการทำงานได้ โดยแทนหน่วยความจำหนึ่งๆเป็น

ตัวแปร (variable) เพื่อแทนค่าของข้อมูล ดังนั้นการที่จะทำให้ตัวแปรต่างๆเหล่านี้ติดต่อกับคอมพิวเตอร์ได้หรือปฏิบัติงานตามโปรแกรมได้ ต้องมีการประกาศตัวแปรที่เรียกว่า variable declarations.

Variable and Object Declarations

รูปแบบ: `type identifier-list ;`

ตัวอย่าง: `float x , y ;`
`int me , you ;`
`float week = 40.0 ;`
`string flower = "rose" ;`

ความหมาย : เป็นการจัดสรรหน่วยความจำให้สามารถเก็บข้อมูลได้จากตัวอย่าง เป็นการกำหนดชื่อของตัวแปร (identifier list) ซึ่งอาจมีหลายตัวแยกด้วยเครื่องหมาย , ส่วน type เป็นชนิดของข้อมูลที่เก็บในตัวแปรนั้น สำหรับค่า 40.0 และ "rose" เป็นการกำหนดค่าเริ่มต้นให้กับตัวแปร หรือ ออปเจกต์ จุดจบของการประกาศตัวแปรต้องลงท้ายด้วยเครื่องหมาย ;

การกำหนดค่าคงที่(Constant Declarations)

การประกาศตัวแปรนั้น ค่าของข้อมูลต่างๆที่เก็บสามารถแปรเปลี่ยนไปได้ตามการปฏิบัติการของโปรแกรม สำหรับข้อมูลบางประเภทมีค่าที่คงที่แต่ถูกใช้งานในโปรแกรมหลายๆแห่ง ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงต้องตามแก้ไขทุกจุดทำให้ไม่สะดวกและเกิดความผิดพลาดได้ง่าย เช่น อัตราภาษี จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียน หรือค่าที่ใช้ในการแปลงระยะทางไมล์เป็นกิโลเมตรตามตัวอย่างที่ 2.1 เป็นต้น ข้อมูลลักษณะนี้โปรแกรมเมอร์สามารถกำหนดให้เป็นค่าคงที่ที่เก็บในตัวแปรโดยไม่เปลี่ยนแปลงค่าได้ตามรูปแบบดังนี้

Constant Declaration

รูปแบบ: `const type constant-identifier = value ;`

ตัวอย่าง: `const float PI = 3.14159;`

ความหมาย : เป็นการกำหนดค่าคงที่ (value) ให้กับชื่อคงที่ (constant-identifier) โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงค่า จุดจบของคำสั่งต้องลงท้ายด้วยเครื่องหมาย ; โดยทั่วไปจะกำหนดค่าคงที่ก่อนประกาศตัวแปรหรือออปเจก

ตัวอย่างที่ 2.2 พิมพ์ข้อความทักทาย

```
//File.hello.cpp
//Display a user's name
#include <iostream>
#include <string>
using namespace std;
int main()
{
    char letter1,letter2 ;           //input and output :first two initials
    string  lastName;               //input and output :last name

    //Enter letters and print message.
    cout << " Enter 2 initials and a last name : " ;
    cin >>letter1 >>letter2 >> lastName;
    cout << "Hello" << letter1 << ". " << letter2 << ". "
        << lastName << " ! " ;
}
```

```

cout << " We hope you enjoy studying C++." << endl ;
return 0;
}

```

```

Enter 2 initials and a last name : EB Koffman
Hello E.B. Kottman! We hope you enjoy studying C++.

```

โปรแกรมนี้ประกาศตัวแปร letter1 และ letter2 เป็น char และตัวแปร lastName เป็น string การปฏิบัติงานในโปรแกรมเริ่มจาก การพิมพ์ข้อความเพื่อบอกผู้ใช้ให้ป้อนข้อมูลโดยมีข้อความดังนี้

```

Enter 2 initials and a last name :

```

ต่อจากนั้นโปรแกรมจะรอรับข้อมูลจากคำสั่ง

```

cin >>letter1 >>letter2 >> lastName;

```

ผู้ใช้ต้องโดยป้อนข้อมูลที่เป็นอักขระเป็นชื่อสองตัวแรก เว้นวรรคตามด้วยนามสกุล โปรแกรมจะอ่านอักขระ2 ตัวแรกจากการป้อนข้อมูลของผู้ใช้ไปเก็บในตัวแปรมีผลให้ letter1 เก็บค่า 'E' และ letter2 เก็บค่า 'B' นำข้อความที่เหลือเก็บในตัวแปร lastName มีผลให้ lastName เก็บค่า "Koffman" ต่อจากนั้นทำคำสั่งถัดไป

```

cout << "Hello" << letter1 << " ." << letter2 << " ."
<< lastName << " ! " ;

```

```

cout << " We hope you enjoy studying C++." << endl ;

```

ซึ่งเป็นคำสั่งในการแสดงข้อความและค่าของตัวแปรที่เก็บในหน่วยความจำออกมาทางจอภาพ โดย พิมพ์ข้อความที่อยู่ในเครื่องหมาย " " ออกมาพิมพ์ ถ้าเป็นตัวแปรจะนำค่าที่เก็บในหน่วยความจำพิมพ์ออกมาทางจอภาพโดยพิมพ์ต่อเนื่องกันไป เมื่อพบคำสั่ง endl จึงจะขึ้นบรรทัดใหม่ดังได้ผลลัพธ์ดังนี้

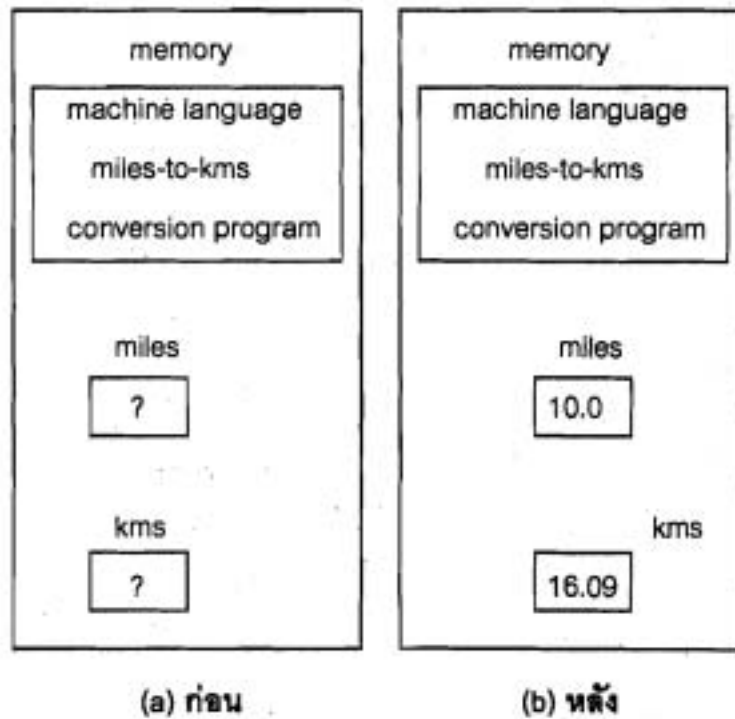
```

Hello E.B. Kottman! We hope you enjoy studying C++.

```

2.4 คำสั่งปฏิบัติการ(Executable Statement)

ก่อนที่โปรแกรมจะประมวลผลนั้น ต้องมีการนำโปรแกรมแปลให้เป็นภาษาเครื่องและนำไปไว้ในหน่วยความจำ มีการกำหนดเนื้อที่ในหน่วยความจำเพื่อเก็บค่าของตัวแปรและค่าคงที่ไว้ก่อนปฏิบัติการ จากรูปที่ 2.1 แสดงการจองเนื้อที่สำหรับตัวแปร miles และ kms ก่อนการประมวลผล ในระหว่างที่มีการประมวลผลมีการนำข้อมูล 10.0 จากผู้ใช้ที่ป้อนทางแป้นพิมพ์ให้ค่าแก่ ตัวแปร miles หลังการประมวลผลค่าของตัวแปร kms มีค่าเท่ากับ 16.09

รูปที่ 2.1 แสดงถึงหน่วยความจำก่อนและหลังการปฏิบัติงานโปรแกรม

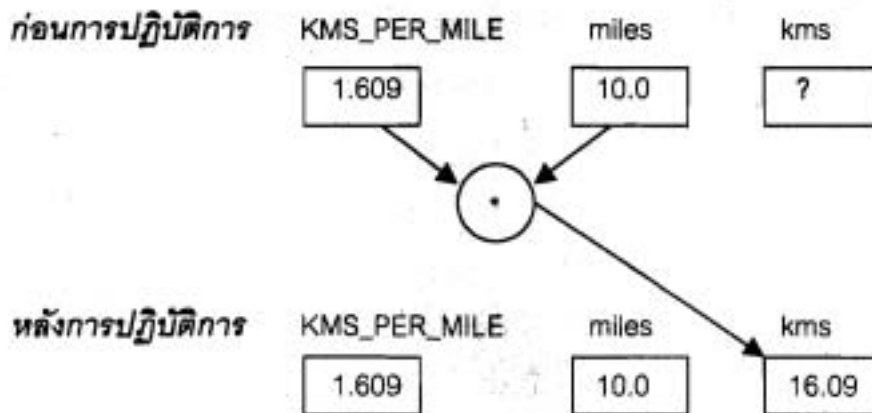
คำสั่งกำหนดค่า(Assignment Statement)

เป็นคำสั่งในการกำหนดค่าให้แก่ตัวแปร ภาษา C++ ใช้สัญลักษณ์เท่ากับ = เป็นการให้แก่ตัวแปร โดยการให้ค่านี้เป็นผลจากการประมวลผลข้อมูลของนิพจน์ทางขวาของเครื่องหมาย = นำให้แก่ตัวแปรทางซ้ายของเครื่องหมาย ดังเช่นคำสั่ง

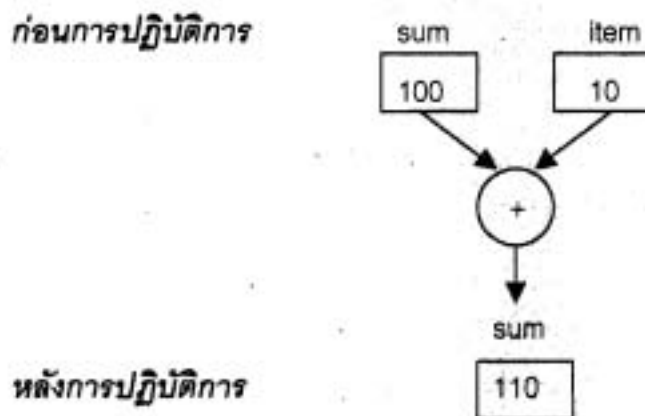

$$\text{kms} = \text{KM\_PER\_MILE} * \text{miles} ;$$

การประมวลผลจะนำค่าคงที่ KM_PER_MILE (1.609) คูณกับค่าที่เก็บในหน่วยความจำของตัวแปร miles (10.0) นำผลลัพธ์ให้แก่ตัวแปร kms

ค่าของตัวแปรต่างๆนั้นจะแปรเปลี่ยนไปตามคำสั่งที่ประมวลผล โดยเก็บค่าได้เพียงค่าเดียวและเป็นค่าที่ได้รับการปรับเปลี่ยนหลังสุดเท่านั้น เช่นคำสั่ง $\text{sum} = \text{sum} + \text{item} ;$

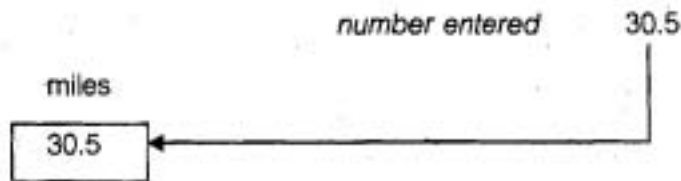
ก่อนการปฏิบัติการค่าของ sum มีค่าเท่ากับ 100 และ item มีค่าเท่ากับ 10 การประมวลผลเริ่มด้วยการนำค่าของตัวแปรทั้งสองบวกกัน ได้ผลลัพธ์เท่ากับ 110 นำค่าไปเก็บในตัวแปร sum ซึ่งแทนที่ข้อมูลตัวเดิม มีผลให้ค่าของ sum เปลี่ยนไปมีค่าเท่ากับ 110

การรับและแสดงผล (Input/Output Operations)

ข้อมูลสามารถเก็บในหน่วยความจำได้หลายวิธี อาจจากการกำหนดค่าให้กับตัวแปร หรือจากการอ่านข้อมูลจากแป้นพิมพ์ ซึ่งจะได้ผลลัพธ์ที่ต่างกันตามข้อมูลที่ป้อนจากผู้ใช้งาน คำสั่งที่กระทำการอ่านและพิมพ์ข้อมูล ภาษา C++ ได้เตรียมไว้ให้ไว้ในคลาส `iostream` โดยกำหนดให้ออปเจกต์ `cin` และ `>>` เป็นตัวกระทำที่ใช้ในการรับข้อมูลทางแป้นพิมพ์ ส่วนออปเจกต์ `cout` และ `<<` เป็นตัวกระทำที่ใช้ในการพิมพ์ผลลัพธ์ออกทางจอภาพ โดยผู้ใช้ต้องแทรก compiler directive `#include <iostream>` ก่อนฟังก์ชัน `main`

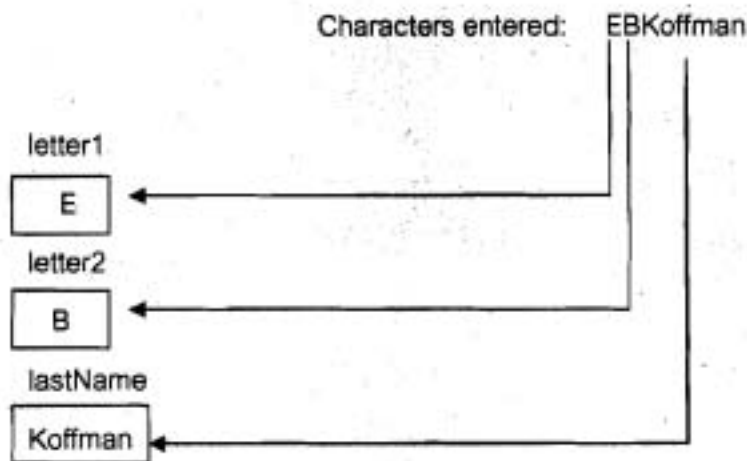
คำสั่งในการรับข้อมูล(Input Statement)

คำสั่ง `cin >> miles ;` เป็นการรับข้อมูลจำนวนจริงจากผู้ใช้นำมาเก็บในตัวแปร `miles` โดยเครื่องหมาย `>>` เรียกว่า extraction operator ซึ่งจะนำข้อมูลจากการป้อนของผู้ใช้จากรูปที่ 2.2 ผู้ใช้ป้อนค่า 30.5 นำไปเก็บในตัวแปร `miles`

รูปที่ 2.2 แสดงการปฏิบัติงานของคำสั่ง `cin >> miles ;`

การรับข้อมูลจากผู้ใช้งานสามารถรับชนิดข้อมูลอื่นๆได้ อาทิเช่น `int` , `float` , `double` , `char` , `string` เป็นต้น จากรูปที่ 2.3 แสดงการปฏิบัติงานของคำสั่ง `cin >> letter1 >> letter2 >> lastName ;` กำหนดให้ ตัวแปร `letter1` และ `letter2` เป็นข้อมูลชนิด `char` และ `lastName` เป็นข้อมูลชนิด `string`

รูปที่ 2.3 แสดงการปฏิบัติงานของคำสั่ง `cin >> letter1 >>letter2 >>lastName ;`

The Input (Extraction) Operator >>	
รูปแบบ:	<code>>> data-store ;</code>
ตัวอย่าง:	<code>cin >> age >. firstinitial;</code>
ความหมาย :	รับข้อมูลทางแป้นพิมพ์นำมาเก็บใน data-store จากตัวอย่าง ผู้ใช้ป้อนข้อมูล 2 ค่าโดยเว้นช่องว่างเพื่อแยกข้อมูล เมื่อป้อนข้อมูลครบกดแป้น Enter ข้อมูลที่ป้อนจะเก็บใน data-store ที่ระบุไว้ตามลำดับ

คำสั่งแสดงผล(Program Output)

การปฏิบัติการของโปรแกรมสามารถแสดงผลลัพธ์ออกมาพิมพ์ทางจอภาพ โดยใช้คำสั่ง `cout` ดังนี้ `cout << " The distance in kilometers is " << kms << endl ;` ซึ่งผลลัพธ์ของการทำงานจะพิมพ์ข้อความในเครื่องหมาย " " ออกมาทางจอภาพ ตามด้วย ค่าของข้อมูล kms

ออกมาทางจอภาพ ในที่นี้พิมพ์ The distance in kilometers is 16.09 โดย endl เป็นการขึ้นบรรทัดใหม่ ซึ่งคำสั่งนี้มีรูปแบบดังนี้

The Output (Insertion) Operator <<	
รูปแบบ:	<code><< data-element ;</code>
ตัวอย่าง:	<code>cout << " My height in inches is " << height << endl ;</code>
ความหมาย :	data-element เป็นได้ทั้งตัวแปร, ออปเจ็ก, หรือข้อความ ซึ่งจะแสดงผลออกมาทางจอภาพ ในที่นี้จะแสดงข้อความ My height in inches is ตามด้วยค่าที่เก็บในตัวแปร height และขึ้นบรรทัดใหม่จากคำสั่ง endl

คำสั่ง return

คำสั่งสุดท้ายของฟังก์ชัน main คือ return 0 ; โดยค่า 0 จะส่งให้กับระบบปฏิบัติการเพื่อแสดงว่าโปรแกรมสามารถประมวลผลได้โดยปราศจากข้อผิดพลาด

Return Statement	
รูปแบบ:	<code>return expression ;</code>
ตัวอย่าง:	<code>return 0 ;</code>
ความหมาย :	ส่งค่า expression ไปให้กับระบบปฏิบัติการ

2.5 รูปแบบทั่วไปของโปรแกรม C++

จากตัวอย่างที่ผ่านมาทำให้เราทราบถึงคำสั่งพื้นฐานในการสั่งให้เครื่องปฏิบัติการซึ่งเป็นการประมวลผลคำนวณค่าของข้อมูลที่ผู้ใช้ป้อนผ่านทางแป้นพิมพ์ซึ่งสามารถสรุปถึงรูปแบบของโปรแกรมภาษา C++ ได้ดังนี้

รูปแบบทั่วไปของโปรแกรม C++

```
compiler directives
```

```
using namespace std;
```

```
int main()
```

```
{
```

```
    declaration statements
```

```
    executable statements
```

```
}
```

การเขียนคำสั่งภาษา C++ นั้นผู้เขียนสามารถเขียนได้หลายลักษณะ ตัวแปลภาษาสามารถตรวจสอบไวยากรณ์ภาษาได้โดยแยกคำสั่งแต่ละคำสั่งด้วยเครื่องหมาย ; ซึ่งเป็นอักขระที่บ่งบอกถึงจุดจบของคำสั่ง เราสามารถเขียน 2 คำสั่งในบรรทัดเดียวกันได้ เช่น

```
cout << "Enter the distance in miles : " ; cin >> miles ;
```

นอกจากนี้ต้องระวังการพิมพ์ค่าต่างๆที่อยู่ในคำสั่งเพราะตัวแปลภาษาจะแยกแต่ละคำด้วยช่องว่าง ดังนั้นควรมีการเว้นช่องว่างระหว่างค่าต่างๆรวมทั้งตัวกระทำต่างๆเหล่านี้ เช่น * , / , + , - , = ซึ่งต้องมีการเว้นช่องว่างก่อนและหลังเพื่อแยกคำออกจากกัน การเขียนคำสั่งต่างๆในโปรแกรมควรมีการเอียงรวมทั้งการตั้งชื่อตัวแปรต่างๆควรให้มีความหมายและสอดคล้องกับข้อมูลที่ใช้ เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ แต่สำหรับอักขระพิเศษต่างๆบางตัวไม่อนุญาตให้มีช่องว่างระหว่างอักขระ ได้แก่ // , / , * / , >> , << ผู้เขียนโปรแกรมต้องระมัดระวังด้วย จากตัวอย่างที่ผ่านมาจะเห็นว่าภายในโปรแกรมจะมีคำอธิบายในโปรแกรม ซึ่งคำอธิบายนี้จะมีเป็น

ระยะๆ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้โปรแกรมเมอร์เข้าใจโปรแกรมได้ง่ายขึ้น ซึ่งบรรยายวัตถุประสงค์ของโปรแกรม ความหมายของตัวแปรต่างๆ และอธิบายถึงการปฏิบัติงานต่างๆ ในโปรแกรม โดยทั่วไปแต่ละโปรแกรมควรมีส่วนหัวโปรแกรมที่ระบุถึงรายละเอียดต่างๆ อันประกอบด้วย

- ชื่อโปรแกรมเมอร์
- วันที่หรือรุ่น(version) ในการพัฒนา
- วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

ตัวอย่างที่ 2.3 แสดงคำอธิบายโปรแกรม

```
/*  
* Programmer : William bell Date completed: May 9, 2003  
* Instructor: Janet Smith Class : CIS62  
*  
* Calculates and displays the area and circumference of a  
* circle  
*/
```

จากตัวอย่างที่ 2.3 เป็นการเขียนคำอธิบายโปรแกรมในส่วนของหัวโปรแกรม โดยอยู่ในเครื่องหมาย /* */ ซึ่งทำให้ทราบถึงข้อมูลของโปรแกรมเบื้องต้นของผู้เขียนโปรแกรมและวัตถุประสงค์ของโปรแกรม นอกจากนี้ควรมีคำอธิบายโปรแกรมในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติงาน ในกรณีที่โปรแกรมยวขึ้นโปรแกรมเมอร์สามารถเข้าใจการทำงานของโปรแกรมได้ง่ายขึ้น ซึ่งการเขียนคำอธิบายภายในโปรแกรมสามารถเขียนได้ตามตัวอย่างดังนี้

```
// Convert the distance to kilometers.
```

```
kms = KM_PER_MILE * miles ;
```

หรืออธิบายโดยละเอียดมากขึ้นได้ดังนี้

```
// Multiply KM_PER_MILE by miles and store result in kms.
```

```
kms = KM_PER_MILE * miles ;
```

2.6 นิพจน์คณิตศาสตร์(Arithmetic Expression)

การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ส่วนมาก โปรแกรมเมอร์ต้องเขียนนิพจน์คณิตศาสตร์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์ปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ภาษาโปรแกรมต่างๆมีตัวกระทำทางคณิตศาสตร์ที่แตกต่างกันไป สำหรับภาษา C++ มีตัวกระทำทางคณิตศาสตร์ตามตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ตัวกระทำทางคณิตศาสตร์

ตัวกระทำ	ความหมาย	ตัวอย่าง	ผลของการทำงาน
+	addition	$5 + 2$	7
		$5.0 + 2.0$	7.0
-	subtraction	$5 - 3$	3
		$5.0 - 3.0$	3.0
*	multiplication	$5 * 2$	10
		$5.0 * 2.0$	10.0
/	division	$5.0 / 2.0$	2.5
		$5 / 2$	2
%	remainder	$5 \% 2$	1

จากตารางที่ 2.1 แสดงตัวกระทำต่างๆ กรณีที่ข้อมูลที่กระทำเป็นเลขจำนวนเต็ม การ + , - , * , / ผลลัพธ์มีชนิดข้อมูลเป็นเลขจำนวนเต็ม แต่ถ้าข้อมูลที่กระทำเป็นเลขทศนิยม ผลลัพธ์มีชนิดข้อมูลเป็นเลขทศนิยมเช่นเดียวกัน ยกเว้นตัวกระทำ % ที่จะกระทำกับข้อมูลที่เป็น int เท่านั้น และผลลัพธ์เป็น int ได้โดยตรงเนื่องจาก ตัวกระทำ % เป็นการหาเศษของเลขจำนวนเต็มเศษที่ได้จากการหาร ดังตารางที่ 2.2 และ ตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.2 แสดงการหารของเลขจำนวนเต็ม

$3 / 15 = 0$	$18 / 3 = 6$
$15 / 3 = 5$	$0 / 4 = 0$

$$\begin{array}{r}
 7 / 2 \\
 \downarrow \\
 3 \\
 2 \overline{) 7} \\
 \underline{6} \\
 1 \rightarrow 7 \% 2
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 299 / 100 \\
 \downarrow \\
 2 \\
 100 \overline{) 299} \\
 \underline{200} \\
 99 \rightarrow 299 \% 100
 \end{array}$$

ตารางที่ 2.3 แสดงการหาเศษของการหารเลขจำนวนเต็ม

$3 \% 15 = 3$	$5 \% 3 = 2$
$15 \% 3 = 0$	$15 / 6 = 3$
$8 \% 5 = 1$	$5 \% 5 = 0$

เศษที่ได้จากการหารนั้นต้องน้อยกว่าตัวหารเสมอ อย่างเช่น $m \% 100$ เศษของการหารต้องมีค่าอยู่ในช่วง 0 ถึง 99 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$m = (m / n) * n + (m \% n)$$

กำหนดให้ $m = 7$ และ $n = 2$ ดังนั้น

$$\begin{aligned}
 7 &= (7 / 2) * 2 + (7 \% 2) \\
 &= 3 * 2 + 1 \\
 &= 7
 \end{aligned}$$

กำหนดให้ $m = 299$ และ $n = 100$ ดังนั้น

$$\begin{aligned}
 299 &= (299 / 100) * 100 + (299 \% 100) \\
 &= 2 * 100 + 99 \\
 &= 299
 \end{aligned}$$

ในกรณีที่ค่าของข้อมูลผสมกันระหว่างเลขจำนวนเต็มและเลขทศนิยม ภาษา C++ จะมีการปรับเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นเลขจำนวนเต็มเป็นเลขทศนิยม ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้เป็นเลขทศนิยม เช่น

$$5 / 2.5 = 2.0$$

ในกรณีที่นิพจน์คณิตศาสตร์มีตัวกระทำหลายๆตัว เช่น $X + Y / Z$ ปัญหาก็คือตัวกระทำใดทำก่อนหรือหลัง เครื่องหมาย+ กระทำก่อน เครื่องหมาย/ หรือเครื่องหมาย / กระทำก่อน เครื่องหมาย + กันแน่ ภาษา C++ มีกฎเกณฑ์ในการประมวลผลซึ่งโปรแกรมเมอร์ต้องเข้าใจถึงลำดับของการปฏิบัติการเพื่อใช้ในการสร้างนิพจน์คณิตศาสตร์ที่ถูกต้องดังนี้

กฎการคำนวณของนิพจน์คณิตศาสตร์

1. เมื่อพบวงเล็บ () จะกระทำวงเล็บในสุดก่อน และกระทำเป็นลำดับจนถึงวงเล็บนอกสุด
2. กรณีที่มีตัวกระทำหลายๆตัวมีลำดับของการกระทำดังนี้

unary +, -	กระทำก่อน
*, /, %	กระทำต่อมา
+, -	สุดท้าย
3. กรณีที่มีลำดับของการกระทำอยู่ในระดับเดียวกันเช่น +, -, จะกระทำตัวที่พบก่อน หรือกระทำจากซ้ายไปขวา

ตัวอย่างที่ 2.4 สูตรของการหาพื้นที่ของวงกลม

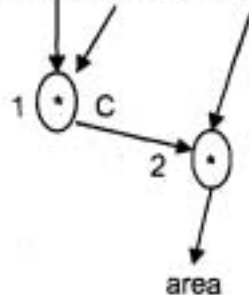
สูตรการหาพื้นที่ของวงกลมคือ $a = \pi r^2$

เมื่อเปลี่ยนเป็นนิพจน์คณิตศาสตร์ของภาษา C++ ได้ดังนี้

```
area = PI * radius * radius ;
```

ลำดับของการปฏิบัติงานเป็นดังนี้

```
area = PI * radius * radius ;
```

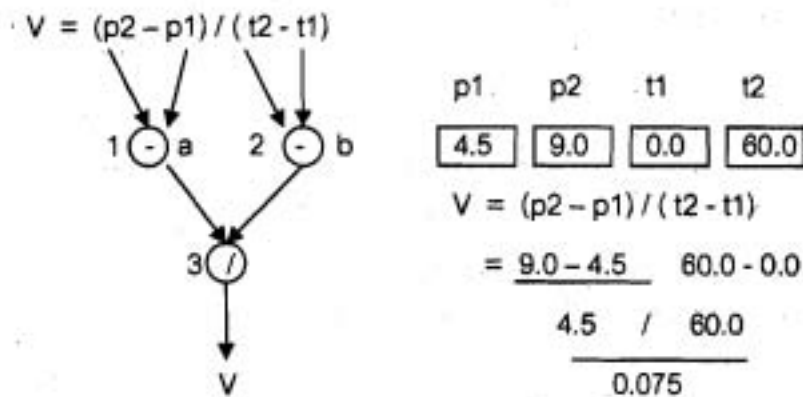

$$\begin{array}{r}
 \text{area} = \text{PI} * \text{radius} * \text{radius}; \\
 \underline{3.14159 * 2.0 * 2.0} \\
 6.28318 * 2.0 \\
 \underline{\hspace{1.5cm}} \\
 12.56636
 \end{array}$$

การทำงานของนิพจน์จะกระทำเครื่องหมาย * ตัวแรกก่อน เนื่องจากมีเครื่องหมาย * สองตัวจะกระทำเครื่องหมายที่พบก่อน ต่อจากนั้นนำผลลัพธ์มากระทำเครื่องหมาย * ตัวถัดไป จนกระทั่งได้ผลลัพธ์เก็บในตัวแปร area

ตัวอย่างที่ 2.5

ต้องการหาค่าของ $V = (p2 - p1) / (t2 - t1)$;

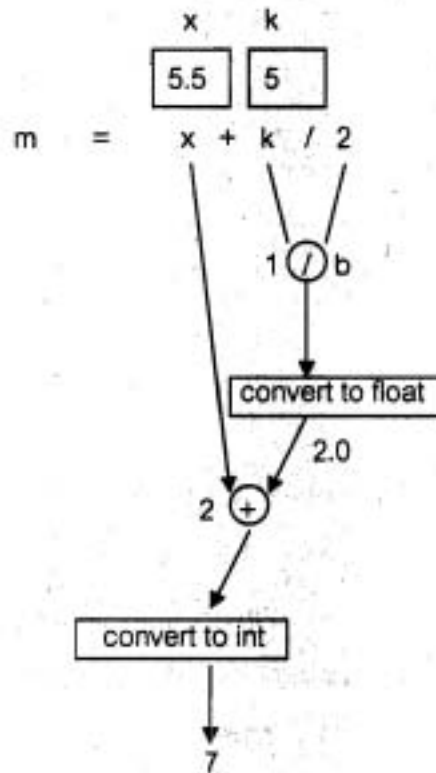

การทำงานจะกระทำนิพจน์ที่อยู่ในวงเล็บ โดยกระทำวงเล็บที่พบก่อนเป็นอันดับแรก กระทำวงเล็บที่เหลือเป็นลำดับถัดไป นำผลลัพธ์มากระทำการหารเป็นลำดับที่สาม ผลลัพธ์ที่ได้เก็บในตัวแปร V ดังภาพ

ตัวอย่างที่ 2.6

ต้องการหาค่าของ $m = x + k / 2$

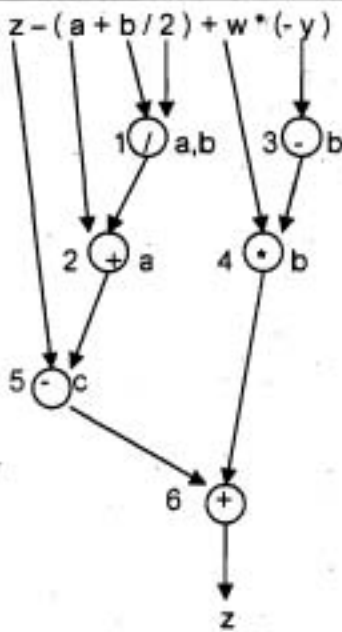
การทำงานของคำสั่งนี้กำหนดให้ตัวแปร m และ k เก็บข้อมูลเป็นเลขจำนวนเต็ม ตัวแปร x เก็บข้อมูลเป็นเลขจำนวนจริง การปฏิบัติการเป็นค่านวณค่าของข้อมูลต่างชนิดกัน ดังนั้นต้องมีการแปลงค่าเพื่อให้สามารถคำนวณค่าต่างๆได้ ดังรูป

จากรูปข้างต้น การปฏิบัติการเริ่มจากการกระทำหารข้อมูลก่อนโดยนำค่า $5 / 2$ มีค่าเท่ากับ 2.5 เป็นเลขจำนวนเต็ม การคำนวณต่อไปคือการบวก แต่ค่าของ x มีค่าเป็น 5.5 ดังนั้นจึงมีการแปลงค่าเลขจำนวนเต็ม ให้เป็นเลขทศนิยม ดังนั้น ค่า 2 จึงปรับเปลี่ยนเป็นค่า 2.0 แทน กระทำ การบวกได้ผลลัพธ์เป็น 7.5 เป็นเลขทศนิยม จากนั้นจึงดำเนินการกำหนดให้ผลลัพธ์ของการปฏิบัติการเก็บในตัวแปรที่เป็นเลขจำนวนเต็ม ดังนั้นจึงต้องมีการแปลงค่าเลขทศนิยมให้เป็นเลขจำนวนเต็มโดยตัดเศษทิ้ง ผลลัพธ์สุดท้ายค่าของตัวแปร m มีค่าเท่ากับ 7

ตัวอย่างที่ 2.7

ต้องการหาค่าของ $z - (a + b/2) + w * (-y)$

z	a	b	w	y
8	3	9	2	-5
$z - (a + b/2) + w * (-y)$				
		$9/2$		-5
	$3 + 4$		$2 * 5$	
$8 -$	7		10	
1			$+ 10$	
			11	

การทำงานของนิพจน์คณิตศาสตร์นี้เริ่มจากการคำนวณค่าในวงเล็บที่พบก่อนเป็นอันดับแรก โดยคำนวณตัวกระทำ / ก่อน และตามด้วยตัวกระทำ + ต่อจากนั้นกระทำในวงเล็บต่อไปซึ่งเป็น unary - ซึ่งได้ผลลัพธ์จากการกระทำมีค่าเท่ากับ +5 ตัวกระทำที่เหลือคือเครื่องหมาย * และ + ซึ่งต้องกระทำเครื่องหมาย * ก่อนเครื่องหมาย + ซึ่งเมื่อกำหนดให้ค่า $z = 8, a = 3, b = 9, w = 2$ และ $y = -5$ ผลลัพธ์จากการทำงานมีค่าเท่ากับ 11 ดังภาพ

กรณีศึกษา : การแปลงสกุลเงิน

กรณีศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงการปฏิบัติการกับเลขจำนวนเต็มที่มีการใช้ตัวกระทำ / และ %

ปัญหา ต้องการแลกเงิน nickels และ pennies เป็น dollar และ cents

วิเคราะห์ การแก้ปัญหาต้องวิเคราะห์ถึงข้อมูลเข้าว่ามีอะไรบ้าง ผลลัพธ์ที่ต้องการมีอะไร และอัตราของการแลกเปลี่ยนเงินสกุลที่ต้องการเป็นอย่างไร ผลจากการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังนี้

DATA REQUIREMENTS

Problem Input

String name // ชื่อของผู้ที่ต้องการแลกเปลี่ยนเงิน
int nickels // จำนวนเงิน nickels
int pennies // จำนวนเงิน pennies

Problem Output

int dollars // จำนวนเงิน dollars
int change // จำนวนเงินที่เป็นเศษไม่ถึง dollar

Additional Program Variable

int totalCents // จำนวนเงินที่แลกเปลี่ยนเป็นเงิน cents ทั้งหมด

FORMULAS

---

1 dollar = 100 pennies

1 nickel = 5 pennies

ออกแบบ จากการวิเคราะห์ถึงปัญหาต่างๆ สามารถออกแบบอัลกอริทึมในการแปลงค่าสกุลเงินจาก nickels และ pennies เป็น dollar และ cents ได้ดังนี้

ALGORITHM

---

1. อ่านชื่อของผู้ใช้ทางแป้นพิมพ์
2. อ่านจำนวนเงินของ nickels และ จำนวนของ pennies ทางแป้นพิมพ์
3. นำค่าที่รับมาจากข้อ 2 คำนวณ โดยแปลงสกุลเงินให้เป็น cents ทั้งหมด
4. นำค่าที่คำนวณได้จากข้อ 3 หาจำนวนของ dollars และ เศษที่เหลือ
5. แสดงผลที่ได้จากข้อที่ 4 ออกทางจอภาพ

สำหรับขั้นตอนที่ 3 และ ขั้นตอนที่ 4 สามารถแสดงขั้นตอนที่ละเอียดได้อีกดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 Refinement

3.1 ผลรวมของเงิน cents ทั้งหมด เกิดจากการนำค่า nickels * 5 + pennies

totalCents = 5 * nickels + pennies ;

ขั้นตอนที่ 4 Refinement

4.1 เงิน dollars เกิดจากการนำผลรวมของเงิน cents ทั้งหมด หารด้วย 100

dollars = totalcents / 100 ;

change = totalCents % 100;

4.2 เศษที่เหลือ เกิดจากการเศษที่เหลือจากการนำผลรวมของเงิน cents ทั้งหมด หารด้วย 100

เขียนโปรแกรม

```
// File : coins.cpp
```

```
// Determines the value of a coin collection
```

```
#include <iostream>
```

```
#include <string>
```

```
using namespace std;
```

```
int main ( )
```

```
{
```

```
    string name;                //input: name
```

```
    int pennies;                //input: count of pennies
```

```
    int nickels;                //input: count of nickels
```

```
    int dollars;                //output: value of coins in dollars
```

```
    int change;                 //output: value of coins in cents
```

```
    int totalCents;             //total cents represented
```

```
    // Read in your name,
```

```
    cout << " Enter your first name: ";
```

```
    cin >> name;
```

```

// Read in the count of nickels and pennies.
cout << " Enter the number of nickels: ";
cin >> nickels;
cout << " Enter the number of pennies: ";
cin >> pennies;

// Compute the total value in cents.
totalCents = 5 * nickels + pennies;

// Find the value in dollars and change.
dollars = totalCents / 100;
change = totalCents % 100 ;

// Display the value in dollars and change.
cout << " Good work " << name << "!" << endl;
    << " Your collection is worth " << dollars << " dollars and "
    << change << " cents. " << endl;

return 0;
}

```

ทดสอบ

```

Enter your first name : Sally
Enter the number of nickels : 30
Enter the number of pennies : 77
Good work Sally!
Your collection is worth 2 dollars and 27 cents.

```

2.7 ข้อผิดพลาดในการเขียนโปรแกรม

ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการเขียนโปรแกรมนั้นเราเรียกว่า bugs ซึ่งอาจเป็นเหตุการณ์ที่โปรแกรมทำงานได้ผลลัพธ์ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริง หรือโปรแกรมทำงานไม่ได้เพราะเขียนไวยากรณ์ผิดไม่ผ่านตั้งแต่การแปลภาษา จะด้วยเหตุผลใดก็ตาม โปรแกรมเมอร์ต้องสืบค้นให้ได้ว่าผิดพลาดที่จุดไหน อย่างไร เพื่อแก้ไขให้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และมีความน่าเชื่อถือ โดยทั่วไปความผิดพลาดสามารถแบ่งได้เป็น 3 ชนิดใหญ่ๆ ได้แก่ ความผิดไวยากรณ์ภาษา(syntax) , ความผิดในขณะปฏิบัติการ(run) และความผิดทางตรรก(logic)

Syntax Errors

เป็นความผิดพลาดที่สามารถตรวจพบในขณะแปลโปรแกรม เป็นความผิดทางไวยากรณ์ภาษา ซึ่งการเขียนคำสั่งโปรแกรมไม่สมบูรณ์ มีการพิมพ์ตกหล่น หรือผิดพลาด ซึ่งตัวแปลภาษาตรวจพบและแสดงข่าวสารให้ผู้เขียนโปรแกรมทราบ จากตัวอย่างที่ 2.8 แสดงถึงการเขียนโปรแกรมที่ผิดพลาด

ตัวอย่างที่ 2.8

การแปลงระยะทางไมล์ให้เป็นกิโลเมตร ผิดไวยากรณ์ภาษา

```
//milesError.cpp
//Converts distance from miles to kilometers.
#include <iostream>
using namespace std;
int main()                                //start of main function
{
    const float KM_PER_MILE=1.609; //1.609 km in a mile
    float miles                      //Input : distance in miles
        kms ;                        //output: distance in kilometers
```



```

//Get the distance in miles.
cout << " Enter the distance in miles : ";
cin >> miles;
// Convert the distance to kilometers.
kms = KM_PER_MILE * miles;
// Display the distance to kilometers.
cout << " The distance in kilometers is " << kms << endl;
return 0;
}

```

เมื่อนำโปรแกรมนี้ไปแปลจะเกิดความผิดพลาดทางไวยากรณ์ภาษาปรากฏดังนี้

```

[C++ Error] miles.cpp (12) : E2141 Declaration syntax error.
[C++ Error] miles.cpp (15) : E2380 Unterminated string or character constant.
[C++ Error] miles.cpp (16) : E2379 Statement missing ; .
[C++ Error] miles.cpp (19) : E2451 Undefined symbol 'kms'.
[C++ Warning] miles.cpp (25) : W8080 'miles' declared but never used.
[C++ Warning] miles.cpp (12) : W8004 'KM_PER_MILE' is assigned a value
that is never used.

```

การแก้ไขเพียงแต่โปรแกรมเมอร์นำเมาส์คลิกที่บรรทัดที่ข่าวสารความผิดพลาด โปรแกรมภาษา จะไปยังบรรทัดนั้นๆในโปรแกรม ความผิดพลาดในบรรทัดแรกของโปรแกรมนี้คือบรรทัดที่ 12 ในโปรแกรม

```

float miles //input : distance in miles
เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าส้อมใส่เครื่องหมาย , เป็นการแยกตัวแปรออกจากกัน แก้ไขดังนี้
float miles , //input : distance in miles
บรรทัดต่อไปคือบรรทัดที่ 15
cout << " Enter the distance in miles : ";
พิจารณาแล้วความผิดพลาดคือส้อมใส่เครื่องหมาย " เมื่อจบข้อความ แก้ไขเป็นดังนี้
cout << " Enter the distance in miles : " ;

```

สำหรับความผิดพลาดอื่นๆที่เกิดขึ้น รวมทั้งข้อความเตือนนั้นก็มีผลมาจากความผิดพลาดในส่วนแรกๆนั่นเอง ซึ่งส่งผลให้ตัวแปลภาษาไม่รู้จักตัวแปร เมื่อแก้ไขในสองบรรทัดดังกล่าวข้างต้นจะส่งผลให้โปรแกรมมีไวยากรณ์ภาษาที่ถูกต้อง

Run-Time-Errors

เป็นความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติการ (run) โดยไม่สามารถปฏิบัติงานตามคำสั่งโปรแกรมได้ อาทิเช่น มีการหารค่าด้วย 0 เป็นต้น เมื่อมีความผิดพลาดลักษณะนี้เกิดขึ้น โปรแกรมจะหยุดการประมวลผลทันที พร้อมแสดงบรรทัดที่ผิดพลาดรวมทั้งข้อความที่อธิบายถึงความผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้กับโปรแกรมเมอร์ได้ทราบ เพื่อให้โปรแกรมเมอร์แก้ไขต่อไป

ตัวอย่างที่ 2.9 แสดงความผิดพลาดที่เกิดขึ้นขณะโปรแกรมทำงาน

```
// File: runtimeError.cpp
// Provides a possible " division by zero " run-time error.
#include <iostream>
using namespace std;
int main ( )
{
    int first , second;
    float temp ,ans;
    cout << " Enter 2 integers : " ;
    cin >> first >> second;
    temp = second / first;
    ans = first / temp;
    cout << " The result is " << ans << endl;
    return 0 ;
}
```

การทำงานของโปรแกรมนี้ เกิดความผิดพลาดในกรณีที่ใช้ป้อนข้อมูลเลขจำนวนเต็ม 2 จำนวน โดยให้เลขจำนวนเต็มตัวแรกมีค่ามากกว่าเลขจำนวนเต็มตัวที่สอง เพราะมีผลให้ค่าของตัวแปร

temp มีค่าเท่ากับ 0 จากการนำ second / first และเมื่อนำค่า 0 ไปหารค่าใดๆก็ตาม คอมพิวเตอร์ไม่สามารถหาค่าให้ได้ ทำให้โปรแกรมหยุดการทำงานและแจ้งข่าวสารให้ผู้ใช้ทราบถึงความผิดพลาดที่เกิดขึ้นโดยปรากฏดังนี้คือ "Floating point division by zero"

Logic Errors

เป็นความผิดพลาดของผลลัพธ์ ซึ่งมีผลมาจากข้อบกพร่องที่มในการแก้ปัญหาโปรแกรม ซึ่งยากที่จะค้นพบ ต้องใช้วิจารณ์ญาณ ความเชี่ยวชาญของโปรแกรมเมอร์ในการค้นหาและแก้ไข ความผิดพลาดนี้อาจเกิดจาก การเขียนนิพจน์ทางคณิตศาสตร์ไม่ถูกต้อง มีการใช้เงื่อนไขในการทำงานผิดพลาด หรือการลิมกำหนดค่าเริ่มต้น สำหรับปฏิบัติงานเป็นต้น เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่เกิดขึ้นโปรแกรมเมอร์ต้องตรวจสอบข้อบกพร่องให้ถูกต้องก่อนการเขียนโปรแกรมจะเป็นการดีที่สุด

สรุป

1. ภาษา C++ ประกอบด้วยคำสั่ง ในแต่ละคำสั่งประกอบด้วยคำต่างๆที่เรียงต่อกัน โดยทุกคำสั่งสิ้นสุดที่เครื่องหมายเซมิโคลอน
2. คำในภาษา C++ แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือคำเฉพาะ และคำที่ผู้ใช้กำหนดขึ้นใหม่
3. ภาษา C++ ทุกโปรแกรมต้องมีฟังก์ชัน main ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการปฏิบัติงานของโปรแกรม คำสั่งในการปฏิบัติงานของฟังก์ชันจะอยู่ภายในเครื่องหมาย { }
4. Declaration statement เป็นคำสั่งที่ประกาศตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในฟังก์ชันให้คอมไพเลอร์ได้รู้จัก เพื่อสามารถปฏิบัติงานกับข้อมูลต่างๆได้
5. Reserved words หรือ keyword เป็นคำสงวนที่มีความหมายใช้งานเฉพาะในภาษา C++ ซึ่งโปรแกรมเมอร์ไม่สามารถนำไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่นๆได้
6. Identifier คือคำใหม่ที่ผู้ใช้กำหนดขึ้น อาจเป็นชื่อของตัวแปร หรือชื่อฟังก์ชัน การกำหนดขึ้นมาต้องถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของภาษา โดยขึ้นต้นด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษหรือเครื่องหมายขีดล่าง ตัวต่อไปเป็นตัวเลขหรือขีดล่างหรือตัวอักษรภาษาอังกฤษก็ได้ แต่ห้ามเป็นอักขระพิเศษอื่นๆ และตัวอักษรตัวเล็กตัวใหญ่ถือว่าเป็นคนละตัวกัน
7. ความแตกต่างระหว่างการประกาศตัวแปร และการกำหนดค่าคงที่ คือ การประกาศตัวแปรนั้นข้อมูลต่างๆที่เก็บสามารถเปลี่ยนแปลงค่าได้ตามลำดับของการปฏิบัติงานของโปรแกรม แต่การกำหนดค่าคงที่นั้น ค่าที่เก็บในตัวแปรจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงค่าได้
8. Assignment Statement เป็นคำสั่งในการกำหนดค่าให้แก่ตัวแปรใดๆ ใช้สัญลักษณ์ = เป็นการนำค่าใดๆทางด้านขวาของเครื่องหมายไปให้แก่ตัวแปรทางซ้าย
$$Kms = 10.0 * 5 ;$$
9. การรับและแสดงผลนั้นภาษา C++ ได้เตรียมไว้ให้ในคลาส iostream โดยกำหนดให้ออปเจกต์ cin และ >> เป็นตัวกระทำในการรับข้อมูลทางแป้นพิมพ์ และออปเจกต์ cout และ << เป็นตัวกระทำที่ใช้ในการพิมพ์ผลลัพธ์ออกทางจอภาพ
10. รูปแบบทั่วไปของโปรแกรม C++
compiler directive
using namespace std;

```

int main( )
{
    declaration statements
    executable statements
}

```

11. คำอธิบายโปรแกรมจะเขียนอยู่ในเครื่องหมาย /* */ หรือ ในแต่ละบรรทัดขึ้นต้นด้วย // ก็ได้
12. กฎการคำนวณของนิพจน์คณิตศาสตร์ เมื่อพบวงเล็บเล็กจะกระทำในสุดก่อน ถ้าพบเครื่องหมาย unary + หรือ - จะกระทำเป็นลำดับต่อมา ถ้าพบ * , / , % จะกระทำเป็นลำดับต่อมา กรณีเป็นเครื่องหมายบวกและลบ จะกระทำเป็นลำดับสุดท้าย ถ้าเครื่องหมายอยู่ในระดับเดียวกัน จะกระทำเครื่องหมายที่พบก่อนเสมอ
13. ความผิดพลาดในการเขียนโปรแกรมที่พบโดยทั่วไปแบ่งเป็น 3 ชนิดคือ ความผิดไวยากรณ์ภาษา , ความผิดในขณะปฏิบัติการ และความผิดพลาดทางตรรก

แบบฝึกหัด

---

1. พิจารณาชื่อ(identifier)ต่อไปนี้ ถ้าตั้งถูกต้องตามกฎหมายก็ให้กาเครื่องหมายถูก ถ้าผิดให้กาเครื่องหมายผิด

income.....	two fold.....	hour*rate.....	myproram .....
ex1.cpp.....	ex1	_abc	MAIN .....
pi	variable	return	tom's .....
main	income#1.....	const	1time

2. จงหาผลลัพธ์ของนิพจน์ต่อไปนี้

2.1 $X = 25.0 * 3.0 / 2.5 ;$
2.2 $X = 100 - 35 / 4 ;$
2.3 $X = 100.0 - 35 / 4.0 ;$
2.4 $X = 299 / 23 * 80 + 633 \% 100 ;$
2.5 $X = 299 / ((23 * 80) + 633) \% 100 ;$
2.6 $X = (299 / 23) * (80 + 633) \% (100 - 23) ;$
2.7 $X = 15.0 + 522 / 2 ;$

3. จงเขียนโปรแกรมในการแปลงอุณหภูมิจากองศาฟาเรนไฮน์ให้เป็น องศาเซลเซียส

DATA REQUIREMENTS

Problem Input

int fahrenheit // temperature in degree Fahrenheit

Problem Output

float celsius // temperature in degree Celsius

Formula

$celsius = (5/9) * (fahrenheit - 32)$

4. จงเขียนโปรแกรมอ่านจำนวนตัวเลข 2 จำนวนทางแป้นพิมพ์ จงหาผลบวก , ผลต่าง , ผลคูณ และผลหาร ของเลขสองจำนวนนี้

DATA REQUIREMENTS

Problem Input

int x,y // two item

Problem Output

int sum // sum of x and y

int difference // difference of x and y

int product // product of x and y

int quotient // quotient of a divided by y

5. จงเขียนโปรแกรมอ่านน้ำหนักเป็นปอนด์ คำนวณให้เป็นกิโลกรัม และกรัม
(1 ปอนด์ มีค่าเท่ากับ 0.453592 กิโลกรัม หรือ 453.59237 กรัม)
6. จงเขียนโปรแกรมพิมพ์รูปสี่เหลี่ยมใดๆ ขนาด 6 x 6
7. จงเขียนโปรแกรมอ่านความยาวและความกว้างของสี่เหลี่ยมซึ่งเป็นขนาดเนื้อที่หนึ่ง ถ้าเจ้าของที่ต้องการตัดหญ้าโดยมีอัตรา 1 วินาที ต่อ 2 ตารางเมตร เนื้อที่นี้จะใช้เวลาเท่าใดจึงจะตัดหญ้าเสร็จ
8. จงเขียนโปรแกรมรับค่าเศษ และ ส่วน ของค่าเศษส่วน 2 จำนวน นำมาหาผลคูณของค่าเศษส่วนทั้งสอง และหาด้วยว่าคิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์
9. เขียนโปรแกรมอ่านจำนวนของปีที่ไดโนเสาร์ยังมีชีวิตอยู่ เช่น triceratops มีชีวิตอยู่เมื่อ 145 ล้านปีมาแล้ว หรือ brontosaurus มีชีวิตอยู่เมื่อ 182 ล้านปีมาแล้ว โดยนำมาแปลงให้เป็นจำนวนวัน (1 ปีมีค่าเท่ากับ 365.25 วัน)
10. จงเขียนโปรแกรมรับจำนวนวินาทีระหว่างค่า 0 ถึง 18000 ทางแป้นพิมพ์ จงแปลงจำนวนวินาทีนี้ให้เป็นจำนวนชั่วโมง จำนวนนาที และจำนวนวินาที
11. จงเขียนโปรแกรมในการรับเลข 3 จำนวนใดๆทางแป้นพิมพ์ จงหาค่าเฉลี่ยของตัวเลขชุดนี้
12. แก้ไขโปรแกรมในข้อที่ 8 โดยหาผลบวกของเศษส่วนทั้งสอง พิมพ์ออกมาทางจอภาพ